

Info-note tilgået Folketingets Europaudvalg

Europaudvalget
(Info-note I 176)
(Offentligt)

MPU, Alm. del - bilag 1340 (Løbenr. 21970)

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Referat af Europaudvalgets og Miljø- og Planlægningsudvalgets
høring om hvidbog om strategi for en ny kemikaliepolitik

Hermed fremsendes referat af Europaudvalgets og Miljø- og
Planlægningsudvalgets høring om Kommissionens hvidbog om
strategi for en ny kemikaliepolitik (KOM(01)88), som blev afholdt
mandag den 28. maj 2001.

Med venlig hilsen

Irli Plambech

KOMMISSIONENS HVIDBOG OM STRATEGI FOR EN NY KEMIKALIEPOLITIK

v/Europaudvalget og Miljø- og Planlægningsudvalget

Vær. 1-133, mandag den 28. maj 2001, kl. 10.30-12.45

Claus Larsen-Jensen (formand):

Vi går i gang med høringen om Kommissionens hvidbog om strategi for en ny kemikaliepolitik, og et velkommen skal lyde til jer alle. Vi har jo mange gengangere både på indledersiden og på deltagersiden, og den eneste af indlederne, der ikke deltog i debatterne her i første runde var Jesper Lund-Larsen fra SiD. Ja og Christian Ege fra Det Økologiske Råd, det er jeg helt med på, men Christian Ege var her som deltager og havde også ordet under debatten - velkommen til.

Vi har en tidsplan, der går frem til 12.45, og jeg skal lige sige, at miljøministeren er nødsaget til at gå kl. 12.00. Der er en stor, vigtig debat i Folketingssalen i dag, hvortil han lige skal ned og forberedes i den socialdemokratiske gruppe, når klokken er 12.00.

Men vi kører på, og den første, der har ordet er miljøministeren.

Miljøministeren (Svend Auken):

Jeg vil gerne udtrykke anerkendelse lige som ved den forrige forespørgsel. Det er et utrolig centralt emne, som de to udvalg tager fat på, og jeg synes, vi havde et fint udbytte af det første panel. Det håber jeg også, vi får her af det andet panel.

Der er masser i det europæiske miljøsamarbejde, der er lykkedes. Og der er områder, hvor det ikke er lykkedes. Et af de områder, hvor det miljømæssige samarbejde i Europa har skrantet fælt, har været kemikalieområdet, og det til trods for at enhver, der tænker efter, uundgåeligt kommer til den konklusion, at det enkelte land ikke kan klare denne opgave alene. Det er helt afgørende for effektiviteten i indsatsen, at vi er fælles.

Det er af sundhedsmæssige og miljømæssige grunde afgørende, at vi er fælles. Det er også af kommercielle grunde fornuftigt at være fælles. Men desværre har reguleringssystemet, som det hidtil har været praktiseret, været domineret af ekstremt snævre kommercielle interesser med det resultat, at det fælles ikke er blevet til noget.

I 1998 da vi mødtes i Chester under det engelske formandskab - jeg talte om Weimar før, men det var under det tyske formandskab - måtte vi i realiteten erkende, at det ikke var lykkedes. På enkelte områder jo - men generelt set var det ikke lykkedes.

Vi anvender i tusindvis af kemikalier. Gode, mindre gode, dårlige og virkelig dårlige kemikalier. Kemikalier, hvorom vi for en meget stor dels vedkommende må sige, at vi ikke har anelse om

deres effekter, hverken i sig selv eller sammen med brugen af andre produkter og hverken på kort eller mellemlang sigt. Faktisk var det i hele vurderingsprocessen af kemikalier i EU kun lykkedes at vurdere et eller to, tror jeg, i alt i hele den periode.

Man kan roligt sige, at vi i sommeren 1998 måtte konstatere, at vi stod med en uløst opgave. En opgave, der burde have været løst for 20 år siden, var ikke løst. At man så heller ikke har gjort det andre steder, er efter min mening ikke en acceptabel undskyldning.

Derfor pressede en række lande inklusive Danmark Kommissionen utrolig hårdt for at få Kommissionen til at lave en strategi på kemikalieområdet. Efterfølgende har det vist sig at være kolossalt svært for Generaldirektoratet for Miljø at komme igennem inden for Kommissionen. Der er enorme kommercielle interesser mobiliseret i denne her sag.

Det er beskæmmende at måtte sige, at civilsamfundets forsvarsværker over for kommercielle snævre interesser er så ringe, som de er. I Danmark er vi ikke opmærksomme på denne situation, fordi vi i Danmark har haft en kemiindustri, der bortset fra enkelte skampletter virkelig har været positivt orienteret i retning af et samarbejde og et reguleringsniveau, der gjorde, at befolkningen kunne have tillid til produkterne.

Derfor har vi faktisk haft et glimrende samarbejde med kemiindustrien i Danmark. Men i Europa har det virkelig, virkelig knebet. Og der, hvor det har været muligt at skabe en vis europæisk konsensus, har vi så været oppe mod transnationale globale kemikaliekoncerner, hvor en håndfuld i realiteten sidder på de vigtigste områder.

Indtil nu må vi konstatere, at civilsamfundet, borgerne, har tabt slaget om kemikalierne. Derfor er det utrolig vigtigt, når vi nu engagerer os i det næste slag, at vi sikrer os, at det kommer til at blive godt. Det mener jeg er til fordel for alle parter. Det er til fordel for virksomhederne, som jo også er storforbrugere af kemikalier. Det er til fordel for producenterne, men det er jo så sandelig først og fremmest til fordel for os i vores samfund, at det sker.

Kort fortalt er Kommissionens strategi i hvidbogen bygget op omkring det nye såkaldte REACH-system. De er virkelig gode til akronymer nede i det europæiske samarbejde - det er virkelig en god betegnelse: R står for registrering, E for evaluering, A for autorisation, og CH står selvfølgelig for kemikalier, altså REACH-systemet.

Alle stoffer, der produceres eller importeres i mængder over 1 t pr. producent eller importør pr. år, skal registreres i en central database efter en indkøringsperiode, der desværre strækker sig helt frem til 2012. Industrien bliver forpligtet til at undersøge stofferne, og jo større mængde de produceres eller importeres i, jo grundigere skal undersøgelserne være. Det er myndighedernes opgave at vurdere de indsendte oplysninger, dog primært koncentreret om stoffer, der produceres eller importeres i meget store mængder.

Kommissionen introducerer en helt ny godkendelsesordning for de mest farlige kemikalier, nemlig de såkaldte CMR-stoffer, altså stoffer, som er kræftfremkaldende eller kan være mutagene

eller reproduktionsskadelige, og POP'erne, de persistente organiske forureningsstoffer, altså dem, vi netop har fået en international konvention igennem om. Et virkelig flot resultat, som der er grund til at være taknemmelig for. Det tyder på, at vi nu er ved at få vendt bøtten og kan komme i gang.

I REACH er sådanne stoffer automatisk forbudt, medmindre myndighederne giver en særlig tilladelse til anvendelse. Det er efter min mening et udmærket system. Der er bare en række stoffer - de meget bioakkumulerbare, giftige stoffer - som også automatisk burde være med, ligesom vi ved, at det er en svaghed, at de hormonforstyrrende stoffer ikke også kommer med i systemet.

Som jeg sagde før, skal selve registreringen og vurderingen ske gradvis, startende med dem der produceres i størst mængde, og i 2012 skal så alle stoffer, der produceres i over 1 t pr. producent være registreret. Det kan nævnes, at ud over selv dette registrerings- og vurderingssystem får industrien et større ansvar for at undersøge og vurdere de kemiske stoffer, der markedsføres. Ikke bare producent og importør, men også downstream-virksomhederne, og det er klart, at der her ligger et problem i forhold til de små og mellemstore virksomheder. Det er derfor utrolig vigtigt, at informationssystemet, som vi talte om før, er pålideligt.

Det var en kort beskrivelse af den ny struktur, og vi støtter naturligvis hovedprincipperne i REACH-systemet. Vi vil få mere viden, vi vil få et bedre ansvar for industrien, og ikke kun i forhold til producenterne, men også downstream. Men vi synes, det er for uambitiøst med hensyn til, hvor hurtigt man får registreret stofferne, og vi synes, at vurderingen af stofferne godt kan ske med anvendelse af mere moderne modeller, f.eks. computermodeller, så vi i højere grad kan bruge vores oplysninger hurtigere og konformt med den teknik, der er tilgængelig.

Godkendelsesordningen er et skridt i den rigtige retning, men som jeg sagde før, mener vi, at de persistente og bioakkumulerbare eller toksiske stoffer og de meget persistente og meget bioakkumulerbare stoffer også skal omfattes af godkendelsesordningen, ligesom hormonforstyrrende stoffer burde med. Der mangler en plan for, hvad vi gør ved disse stoffer, og som Niels var inde på før, burde de allergifremkaldende stoffer også med. De er jo et gigantisk sundhedsproblem, i øvrigt desværre nok forværret af de klimaforandringer, som samtidig er i gang.

Hvad er så sanktionen? Ja, Kommissionen har jo nogle meget fornuftige tanker om sanktioner og siger, at i visse grove tilfælde skal man have mulighed for at kunne nægte markedsføring, hvis industrien ikke lever op til sit ansvar. Det synes jeg der er en meget enklere løsning på: ingen data, ingen markedsføring. Altså har man ikke overholdt sin tidsforpligtelse, så er der ingen markedsføring. Det er noget, virksomhederne kender i forvejen: Betaler de ikke til banken, jamen så falder kreditten væk.

Det system er markedskonformt, og det er sådan et system, som alle ved, hvad er. Man har jo de data i forvejen, og dem skal man sende ind, ellers falder hammeren. Det synes jeg er et gennemskueligt, godt system.

Så synes vi også, at man i stedet for kun at se på kemikalier også kan se på produkter, og da det bliver næste fase, er det selvfølgelig vigtigt, at vi tager fat på det.

Vi støtter altså i allerhøjeste grad det her arbejde. Vi er glade for, at man i EU er blevet enige om, at det er miljøministrene, der har ansvaret for det, og vi lægger op til et godt samarbejde med den progressive del af industrien. Men det er vigtigt, at vi ikke får en gentagelse af det, der skete sidste gang. Det her må ikke bare blive ét stort bureaukratisk cirkus, som der ikke kommer noget effektivt ud af. Vi må stå fast på de her områder. Jeg tror, det er utrolig vigtigt, at folk finder ud af, at det her altså er til for forbrugernes skyld og ikke for kemikalieindustriens skyld.

Det tror jeg er utrolig vigtigt. Jeg mener, hvad lægemidler angår ville vi jo uden videre altid lægge til grund, at det må være af hensyn til patienterne, af hensyn til behandling af sygdomme og ikke af hensyn til lægemiddelfabrikkerne. Det er jo den samme tankegang, vi skal have igennem her.

Vi så også gerne på enkelte områder, at vigtige miljøprincipper som forsigtighedsprincippet - det er der - kunne pindes stærkere ud, og substitutionsprincippet - det er der - men kunne pindes stærkere ud. Og vi så også meget gerne, at det, man har kaldt generationsmålet, blev stærkere præciseret, end det hidtil har været.

Men når man tænker på, hvor vi var for 2½ år siden, og hvor vi er i dag, så er der altså sket virkelige fremskridt, og det tager jeg i hvert fald hatten af for. Det synes jeg er godt. Og det ville være fint, hvis det her i stedet for fortsat at være en kamplads mellem industrien og myndighederne eller civilsamfundet så blev et samarbejdsprojekt.

Formanden:

Tak til miljøministeren, og så er det Frank Bill, Dansk Industri.

Frank Bill (Dansk Industri):

Jeg vil da starte, hvor ministeren slap og sige, at der jo skal to til at kæmpe, så vi skal i hvert fald være enige om, at der er noget at slås om, hvis vi skal kæmpe.

I første omgang vil jeg sige, at vi finder det positivt, at Kommissionen prøver at finde en ny vej frem i kemikalierereguleringen. Vi er meget enige med ministeren i, at der er sket alt, alt for lidt. Sporene er ikke særlig gode. Og vi er positivt indstillet over for det REACH-system, som Kommissionen lægger frem. Vi synes, at det da er et forsøg på at finde en metodik, som kan fungere.

Vi synes også, at Kommissionen med det forslag her har fundet eller har forsøgt at finde den ganske delikate balance, der skal være mellem ønsket om at få styr på flest muligt kemikalier så hurtigt som muligt og så vigtigheden af, at systemet kommer til at virke rent administrativt, at der er

laboratoriekapacitet og alt det, der nu skal til for at få sådan noget til at fungere. Man kan ikke bare lave et system fra den ene dag til den anden; det er en ganske kompliceret sag. Det synes vi Kommissionen faktisk har gjort sig nogle fornuftige overvejelser omkring.

Vi anerkender også, at der med den strategi her sker en omprioritering, sådan at man opprioriterer arbejdet med eksisterende kemikalier ganske væsentligt, og det er så på bekostning af indsatsen over for nye kemikalier, som jo - i parentes bemærket - sådan set har fungeret godt nok. Altså når vi snakker om, at alle kemikalierne ikke bliver håndteret, så er det altså de eksisterende, vi taler om. Godkendelsesproceduren for nye kemikalier kører jo stille og roligt, og de ruller igennem.

Men der sker altså en omprioritering her, og det er vel fornuftigt nok ud fra sådan en samfundsmæssig tilgang til det.

Vi er også enige i, at det som udgangspunkt kan være fornuftigt at forbyde anvendelse af de mest problematiske stoffer. Det er klart, at der er en række stoffer, som er meget vanskelige at have med at gøre miljømæssigt og sundhedsmæssigt, og tilgangen med at sige, at sige at de som udgangspunkt er forbudt, er sådan set fornuftig nok. Det kræver selvfølgelig, at man, som Kommissionen også har lagt op til, åbner muligheden for, at man i særlige anvendelser kan få dispensation.

Og det er så her, at den administrative øvelse skal stå sin prøve, for der er jo en ganske stor risiko for, at myndighedsbehandlingen af sådan nogle ansøgninger om at få lov til at bruge de forbudte kemikalier trækker i langdrag eller måske endnu værre, at myndighederne i de forskellige EU-lande opererer forskelligt. Så får vi forskellige kriterier, og så har vi hele konkurrencediskussionen en gang til. Derfor er det nødvendigt at sikre nogle ganske enkle procedurer, der gør, at virksomhederne på forhånd ved, hvad der skal til, for at de kan få lov at anvende et forbudt stof.

Det er også vigtigt for os at understrege, at det med at få tilladelse til at anvende forbudte stoffer altså ikke skal være en undtagelse, man anvender i fuldstændig exceptionelle tilfælde. Forudsætningen for at få lov at anvende de her stoffer er jo, at man kan eftervise, at man gør det sikkert. Og hvis man kan det, jamen så skal man have lov at bruge dem efter de kriterier, som nu bliver stillet op. Så vi synes, at en adgang for dem, der kan eftervise det, er fornuftig.

Man har valgt ca. 1.300 stoffer, de her CMR-stoffer og POP'erne. Vi synes, det er et fornuftigt sted at starte. Man kan altid stille krav om en masse flere stoffer, der burde være med. Ministeren har allerede åbnet for godteposen. Vi synes måske nok, at for at få sådan et system til at fungere er det nok vigtigt, at man starter med noget. Så kan man jo altid overveje, om det skal udvides.

Vi ser, at Kommissionen anerkender, at når vi taler om de her farlige stoffer - i øvrigt også om mange af de andre - er det eksponeringen af stoffer, som er det afgørende, sådan at forstå, at man faktisk godt kan bruge kemikalier i lukkede systemer som halvfabrikata og sådan noget, hvis ikke de kommer ud i kredsløb. Det mener vi må være rigtigt. Det kan ikke være noget med, at det bare er de iboende egenskaber. Man er nødt til at foretage en vurdering af eksponeringsmulighederne.

Vi er også enige i, at ansvaret for at fremskaffe data selvfølgelig skal ligge hos virksomhederne. Den tilgang, man har haft hidtil, hvor det var myndighederne, der skulle fremskaffe data, har ingen gang på jorden. Det har de ingen mulighed for. Så selvfølgelig er det virksomhederne, der skal fremskaffe de data, og det skal man jo så lave et værktøj til.

Problemet er selvfølgelig, som ministeren også var lidt inde på, et spørgsmål om downstream-users. Hvad gør man, når man er en lille dansk virksomhed, der blander to kemikalier sammen for at lave noget rengøringsmiddel, eller hvad ved jeg? Man har ikke den store kemiske ekspertise eller mulighed for at gennemføre dyreforsøg, og jeg ved ikke hvad, for at eftervise, hvad det er for noget, der kommer ud af det.

Så der er en lang række problemer. Masser af virksomheder er i den sammenhæng ikke spor bedre stillet end ganske almindelige forbrugere. Så man skal have i hovedet, at kemikalieindustri altså er mange ting, og vi har alle sammen i baghovedet de helt store kemikaliekoncerner nede i Tyskland og Holland og sådan noget. Men de, der anvender og formulerer kemikalier, er altså også nogle ganske, ganske små virksomheder, som vel også har krav på at kunne eksistere på fornuftige vilkår.

Så er det rigtigt, at der er et problem omkring import af produkter. Det er klart, at ud fra en konkurrencemæssig synsvinkel skal det være sådan, at ikke bare de kemikalier, der bliver formuleret i EU og importeret til EU, men også de produkter, hvor der er kemikalier i, hvis de bliver importeret, skal være underkastet samme regulering. Ellers vil danske og europæiske virksomheder, der producerer under anvendelse af kemikalier, få ganske store problemer. Så det er man nødt til at finde en løsning på. Kommissionen er selv opmærksom på det, så det skal man altså finde en eller anden løsning på.

Så er der nogle tidsfrister i hvidbogen. Vi mener faktisk, at de er ganske ambitiøse, og vi synes, at man skal tænke sig godt om, inden man begynder at stille krav om, at de skal strammes yderligere og gøres ved. Det er ikke, fordi vi synes, at det her skal trække i langdrag. Jeg tror, vi alle sammen har en interesse i at få reguleringen af kemikalier på plads så hurtigt og effektivt, som det kan lade sig gøre, men det er en ganske ambitiøs øvelse at skaffe alle de data, at etablere de systemer. Man skal også finde de økonomiske og personelle ressourcer, der skal til, i Kommissionen og i medlemslandene.

Så vi mener faktisk, det er ganske ambitiøst, og vi vil foreslå, at man indbygger en bestemmelse om, at man kan revurdere de her tidsfrister f.eks. efter 5 år for at se, hvor langt vi er, og om det overhovedet er realistisk, hvad vi stillede op. Og man kan måske stramme dem. Det kan også være, det bliver nødvendigt at udsætte tidsfristerne lidt, for at det overhovedet er realistisk er gennemføre.

I det hele taget synes jeg, at man i diskussionen omkring kemikaliestrategien skal passe enormt på, at det bedste ikke bliver det godes værste fjende. Der er ingen tvivl om, at der lige om et øjeblik garanteret vil opstå diverse ønsker om nye kemikalier, der kommer med, og strammere tids-

frister og registrering af kemikalier, der anvendes i under 1 t, og jeg ved ikke hvad, og der er ingen grænser for alle de gode ting, man godt vil have med i et system, der skal håndtere kemikalier.

Det kan sådan set også være fornuftigt nok på lidt længere sigt. For os at se er det helt afgørende, at man får etableret et system nu, som kan fungere, og så må det jo gerne være måske ikke så forkromet og ikke omfatte helt så mange kemikalier, som vi alle sammen godt kunne ønske. Så kan man senere tilføje dem. Så sådan en lidt pragmatisk tilgang til at få det op at stå frem for absolut at ville køre i Rolls-Royce fra dag ét.

Formanden:

Tak for det. Så er det Christian Ege fra Det Økologiske Råd.

Christian Ege (Det Økologiske Råd):

Jeg vil også sige tak for invitationen til at komme her. Og jeg vil sige, at jeg i hvert fald i høj grad taler på vegne af en række organisationer, som i fællesskab arbejder med det her område. Foruden os selv i Det Økologiske Råd er det Danmarks Naturfredningsforening og Forbrugerrådet, som vi sammen med vores europæiske paraplyorganisationer - dvs. EEB på miljøområdet og BEUC på forbrugerområdet - laver et fælles arbejde med omkring kemikaliepolitik i EU. Og vi har i den sammenhæng bl.a. lavet de her to publikationer, som en del af jer sikkert kender - de, der ikke har dem, kan tage dem nede på hjørnet af bordet dér - hvor vi bl.a. har opstillet fem krav til den europæiske kemikaliepolitik, som vi har fået noget over 100 europæiske ngo'er til at tilslutte sig.

Det er et arbejde, som vi laver med venlig støtte fra Miljøstyrelsen og fra de svenske miljømyndigheder, fordi der er en forståelse for, at der er behov for en større bevidsthed i civilsamfundet i Europa om kemikaliepolitik for bl.a. at støtte de krav, som Danmark og nogle af de andre frontløberlande på det her område står for.

Jeg vil hoppe ud i at referere vores krav til kemikalievidbogen. For det første at vi ønsker en klarere tilslutning til forsigtighedsprincippet, som ikke skal underlægges økonomiske hensyn, sådan som det er i dag i EU, hvor man først vil lave en risikovurdering inkl. en cost benefit-vurdering, inden at man bruger forsigtighedsprincippet. Der bør langt klarere være en tilslutning til, at tvivlen skal komme miljøet eller sundheden til gode.

Dernæst ønsker vi en klar tilslutning til OSPAR-målet, et stop for udledninger af særlig farlige stoffer inden år 2020. Der har vi fået en vis tilslutning til det mål.

Dernæst siger vi, at alle stoffer skal være vurderet inden 2005, og det må så enten være gennem traditionelle test som dyreforsøg eller ved computervurderinger eller gruppevurderinger. Og det er rigtigt, at hvis det skulle være en vurdering på grundlag alene af traditionelle test, ville 2005 være en uopnåelig målsætning, så pointen er altså, at det her kan lade sig gøre, hvis vi bruger de moderne og hurtigere metoder.

Vi er så også fuldstændig klar over, at der er usikkerheder omkring de metoder som f.eks. computertestning af kemiske stoffer. Men Miljøstyrelsen er gået i spidsen her og har lavet en liste over vejledende klassificeringer af 20.000 kemiske stoffer, som kom i starten af det her år, og man har kaldt den en vejledende klassificering netop for at tage højde for, at der er de her usikkerheder omkring metoden computerklassificering.

Vores pointe er så at sige, at det trods alt er bedre end ingenting. Derfor mener vi, at indtil man har noget bedre, indtil man har en egentlig testning af stofferne, så skal den computerklassificering være bindende. Man skal faktisk behandle stoffet som havende den farlighed, som computerklassificeringen peger på, og så må det være op til producenten at komme med de nødvendige test, hvis man ønsker at frikende stoffet eller få det klassificeret på et lavere niveau.

Ud fra den strategi mener vi, at det er realistisk med en tidsfrist, der hedder 2005 og ikke 2012, sådan som det er i hvidbogen nu, hvor man kun har 2005-målsætning for de stoffer, som bruges i allerstørst mængde.

Endelig, som Frank Bill også nævnte, skal vi have det samme system for stoffer i importerede varer. Vi mener, det er for dårligt, at Kommissionen har skubbet det problem foran sig, så man bare her med hvidbogen siger, at det må vi nedsætte en arbejdsgruppe til at løse. Det bør løses meget hurtigt, og vi håber da på, som det også lyder til, at vi kan få en alliance med den europæiske industri her, for det er jo også konkurrencemæssigt urimeligt at give en fortrinsstilling til importerede produkter.

Hvis man f.eks. importerer tekstiler fra Fjernøsten, og de indeholder imprægneringsmidler eller andre stærkt miljøskadelige stoffer, så bliver de stoffer mildere behandlet, end hvis de samme stoffer var produceret inden for EU. Det er jo klart uholdbart.

Så var der vægtgrænsen, som Frank Bill også ganske rigtigt havde lugtet, at jeg nok ville foreslå blev sat ned. 1 t lyder måske ikke af så forfærdelig meget, men det er jo vel at mærke 1 t pr. producent pr. år. Og det vil sige, at stoffer altså kan være på markedet i ganske betydelige mængder, når de kommer fra forskellige producenter, og alligevel ikke være underlagt de test eller godkendelseskrav, som ligger i det her hvidbogs-REACH-system.

Så er der godkendelsesordningen. Vi finder, det klart er et fremskridt, at man tager det første skridt til at vende bevisbyrden og sige, at de farligste stoffer pr. definition er forbudt, og så må man søge tilladelse til at bruge dem til særlige formål. Vi mener, at det bør ændres, så det klart bliver et forbud med dispensationsmuligheder frem for at det, som det nu hedder, er en godkendelsesordning.

Derudover mener vi, at ordningen bør udvides. Vi har i dag på den ene side de såkaldte CMR-stoffer, altså de kræftfremkaldende mutagene og fosterskadende stoffer, som er omkring 1.300 stoffer, og derudover har man med hensyn til de svært nedbrydelige giftstoffer taget det aller mest konservative udgangspunkt, nemlig kun de 12 stoffer, som er omfattet af den netop vedtagne POPs-konvention, og det er jo stoffer, som stort set allerede er forbudt inden for EU.

Der bør man helt klart udvide med, at godkendelsesordningen, dispensationsordningen skal omfatte de bioakkumulerende stoffer, de tungnedbrydelige, altså dem, som ophobes gennem fødekæden. Det skal udvides til at omfatte allergifremkaldende stoffer og hormonlignende stoffer.

Endelig mener vi, at substitutionsprincippet skal gennemføres. Det er beskrevet meget overordnet og uklart i hvidbogen, og når man går Kommissionen på klingen, så siger de, at de ikke rigtig ved, hvordan man skulle administrere sådan noget. Men det har vi faktisk nogle erfaringer med i Danmark, specielt på arbejdsmiljøområdet med hensyn til organiske opløsningsmidler, hvor man har haft et substitutionsprincip i mange år. Her mener vi, at Danmark må kunne bidrage med vores erfaringer i forhold til de andre lande i EU.

Som det også er sagt af både Svend Auken og Frank Bill, skal der være sanktioner i forhold til, når man ikke overholder de her krav. Specielt bør de uvurderede stoffer fjernes fra markedet, når man overskrider fristen.

Endelig er brugen af afgiftsinstrumentet også meget uklart beskrevet. Det er præsenteret som et muligt instrument, men det er ikke konkret beskrevet, hvordan man vil bruge det. Der bør konkrete forslag på bordet til afgifter på kemiske stoffer.

I relation til den forrige høring, vi havde tidligere på morgenen, kunne sådan et provenu fra en kemikalieafgift finansiere miljømærkeordningerne frem for det tåbelige system, man har nu, hvor det er de miljøvenlige produkter, der skal finansiere miljømærkeordningen.

Formanden:

Tak for det. Så er det Jesper Lund-Larsen fra SiD.

Jesper Lund-Larsen (SiD):

Tak skal du have, Claus, og tak for invitationen. Jeg vil lige indledningsvis starte med at sige, at der måske er nogle, der undrer sig over, hvorfor SiD er med her, men nu har vi de sidste 20-25 år beskæftiget os aktivt med miljødelen, selv om der måske er mange, der ikke har opdaget det. Det er ud fra den betragtning, at vi jo ser en sammenhæng både mellem arbejdsmiljøet og miljøet. For det hjælper jo ikke, at vi forbedrer miljøet, hvis det går ud over arbejdsmiljøet og omvendt.

Men vi har også set frem til, at EU skulle komme med den her hvidbog, og vi vil sige, at vi nok er meget glade for, at den er kommet, men vi er ikke helt så begejstrede, som vi godt ville være. Vi synes, der er mange ting, der kunne forbedres.

Hvis vi ser på REACH-systemet, så omfatter det i virkeligheden ikke ret meget, for det omfatter kun enkelte stoffer. Hvis vi tager et kemikalie, der består af flere produkter sammenblandet, så laver man jo ikke en vurdering af både den negative og positive effekt ved det her.

Det kunne jo tænkes, at det, når man har et eller flere aktive stoffer i et kemikalie og nogle tilsetningsstoffer, så viser sig, at det måske er en forbedring i forhold til det ene aktive stof. Her tæn-

ker jeg specielt på pesticiderne. Der ser man jo ofte, at man godkender det aktive stof, men det består af et eller to andre aktive stoffer og et tilsætningsstof, og så siger man: Nå ja, men det har vi jo vurderet. Da det mest aktive stof er uskadeligt eller ufarligt, kan vi godt godkende det.

Men vi ved i virkeligheden ikke, hvad kombinationseffekten af det gør. Den kan være meget værre. Ja, man kunne jo håbe på, at det egentlig gjorde, at stofferne så var mindre skadelige, men det tror vi sådan set ikke rigtig på. Så noget af det, vi mangler, er altså også den der kombinationsvurdering.

Hvis vi ser på tidsplanen, er jeg altså enig både med ministeren og med Christian Ege om, at den er alt for lang. Den skal strammes meget mere op. Det kan jo ikke komme som en overraskelse for Dansk Industri eller industrien i det hele taget i Europa, at man har haft det her længe undervejs, og at man vil lave nogle tidsplaner. Så jeg kan ikke forstille mig andet, end at industrien burde være forberedt på, at der kommer noget. Frank Bill siger, at nu må vi tage en vurdering om 5 år og se, om vi skal åbne op for yderligere forlængelse, og han siger, at det selvfølgelig også kan være, at vi kan stramme lidt mere op. Men det er jo ikke det, industrien håber på.

Vi kan jo igen se, hvis vi tager pesticiderne, som er til revurdering, at man jo allerede er håbløst bagud med revurdering her. Derfor bør man selvfølgelig stramme op og sige: Alle data skal være inde til en bestemt dato, og det gælder alle data, og hvis ikke de er det, jamen så får man bare ikke lov til at markedsføre og sælge produkterne, hverken i Danmark eller i de andre EU-lande. Det skal selvfølgelig også gælde de importerede stoffer, for det er jo ikke kun, hvad vi producerer her i Europa, men det må også gælde for lande uden for EU-samarbejdet.

Vi kan så se på, hvad det er, vi mangler, for vi har selvfølgelig også en hel del omkring arbejdsmiljøet, som for os er vigtigt. Vi mener, man skal tage meget mere hensyn til de sundhedsrisici, der kan være.

Vi mener, det er vigtigt, at man begynder at sammenkoble nogle af direktiverne. Der står f.eks. helt klart i direktivet om arbejdets udførelse, at man skal substituere noget, der er farligt, med noget, der er ufarligt eller mindre farligt. Det står i den rækkefølge i hvert fald i den danske udgave. Det er for os noget med at sige: Jamen hvis man skal erstatte noget, der er farligt, med noget, der er ufarligt, må man altså starte med at spørge om, hvad er så ufarligt?

Igen kunne jeg nævne et eksempel fra landbruget. Det kunne være, at man siger: Jamen konventionelt landbrug bruger pesticider, men økologisk landbrug bruger dem ikke. Det vil sige, at her kan man erstatte det konventionelle landbrug med det økologiske set ud fra arbejdsmiljølovgivningen.

Jeg ved godt, at der vil være mange, der siger, at det ikke kan lade sig gøre. Vi har tidligere haft en jurist til at kigge på det. Han sagde: Det kan godt lade sig gøre, men desværre er den politiske vilje der ikke. Ellers ville det kunne lade sig gøre at bruge arbejdsmiljøloven til at substituere de her kemikalier og pesticider.

Så jeg mener, at det, der også er vigtigt her i REACH-systemet, er, at man går meget mere aktivt ind og kigger på, for det første: Er dataene ikke kommet ind, så er der totalt forbud mod salg og markedsføring af produkterne.

Har man ikke taget ordentligt hensyn til arbejdsmiljøet, må man også forbyde det. Det er jo også igen noget med forsigtighedsprincippet. Igen ser vi nogle gange, at Miljøstyrelsen vurderer et kemikalie og siger: Nå jo, men hvis man bruger de fornødne værnemidler, kan vi godt acceptere, at det bliver brugt. Men problemet er bare, at vi ikke kender effekten af, hvordan de her værnemidler beskytter os.

Vi ved ikke, hvor længe et værnemiddel - det kan være handsker, det kan være dragter eller åndedrætsværn - beskytter den enkelte arbejdstager, når man arbejder med de her kemikalier, for det er der stadig væk ikke noget standardiseringssystem, der gør. Der er ikke nogen krav om, hvordan man skal lave de her test osv. Så rent faktisk er det sådan, at selv om man godkender et produkt og siger, at det her godt kan godkendes, hvis vi bruger de fornødne værnemidler, så ved vi ikke, om det på lang sigt kan skade dem endnu mere, fordi man, når man er pakket ind i alt det her, faktisk får åbnet alle porerne og lettere kan optage de kemiske stoffer.

Så for os er der også et krav om, at man må sammenkoble det og sige: Jamen hvis vi giver dispensation, som jeg vil kalde det i det her tilfælde, til, at et middel, der ikke er hundrede procent ufarligt, skal have lov at blive godkendt, hvis man bare bruger de her værnemidler, så må vi også være sikre på, at værnemidlerne kan beskytte os.

Formanden:

Tak for det. Så er det partiernes ordførere, og den første er Niels Bloch Jespersen. Det er altså både kommentarer og spørgsmål i øvrigt til panelet.

Taler Niels Bloch Jespersen (S):

Så først en kommentar: Jeg synes, det er vigtigt, at vi har fået det her emne til debat. Samtidig er det jo rystende, at vores mål trods alt kun går på, at vi på sigt skal have fat i de 30 ud af de 100.000 stoffer.

Jeg vil lige fortælle en kort historie. Da jeg blev medlem af det her fine Folketing for 1½ år siden, var én af de ting, der rystede mig, en ligegyldig ting om et antispiringsmiddel til kartofler. Det er et kræftfremkaldende stof, som Holland har godkendt, og hvor vi ikke har gennemsigtighed, og hvor vi samtidig ved, at det, det skal gøre af gode ting, er at undgå, at der kommer huller i pommers fritene.

Det er et eksempel på noget fuldstændig vanvittigt, hvor man ikke har integreret de to syn, og derfor mener jeg ikke, at vi kan tale om kemikaliepolitik, uden at vi også taler om produktsikkerhed.

Det næste, jeg vil sige lidt om, er, at jeg godt vil gentage det, jeg havde i den tidligere seance om mærkningen. Her synes jeg i virkelighed, at vi burde overveje et forslag om en anden form for mærkning.

Vi ved nu, at der er 10 år, hvor vi løbende vil få de her stoffer registreret og vurderet, og dér synes jeg, det kunne være fint, hvis man, indtil vi har været igennem hele møllen, som en del af et produkt pålagde en pligt til at sige, at der indgår stoffer, som skal vurderes inden 2012, men som endnu ikke er kemisk vurderet.

Det tredje er noget, som jeg har studset over, når man læser hvidbogen, og det er det med grænsen på 1 t. Jeg vil bare stille et spørgsmål til dem, der har forstand på det: Vil det ikke være sådan, at når man når 1 t, så opretter man et datterselskab, hvor man så fortsætter forfra?

Jeg har også en betænkelighed ved det, for toksicitet og mængde har meget lidt med hinanden at gøre, og det er det næste problem. Vi kan have meget giftige stoffer, som ikke vejer noget. Det ved vi. Burde man ikke lave en mere overordnet betragtning om, hvilke stoffer der skal ind, hvis vi har magt til 30.000, og skulle vi ikke sige, at det skal være mere nuanceret, og skulle det ikke gå på hele forbruget i EU som sådan, for det der med, hvornår et firma tilfældigvis når op på 1 t i produktion eller import, synes jeg er meget vilkårlig?

Med hensyn til offentligheden - det fik jeg ikke nævnt før - står der nogle meget fine ord om, at det er offentligt, og det tror jeg er meget vigtigt. Jeg tror, det er meget få borgere, der ved, hvilket fantastisk kemisk miljø vi er i, som er ukontrolleret. Derfor håber jeg, at offentligheden også i forhold til det her famøse kartoffelantispiremiddel får adgang. I lægemiddelindustrien har man nogle få år, hvor man har patent på at lave tingene, men derefter bliver tingene jo offentlige.

Det fremgår ikke af hvidbogen, hvor man trækker grænsen mellem, hvad der er fortrolige oplysninger, virksomhedsspecifikke oplysninger, og hvor offentligheden kommer ind. Så jeg vil gerne spørge om, hvor meget man vil kunne tilbageholde i denne her database over for offentligheden.

Til det om takten kan det jo være rigtigt, som man siger fra Dansk Industri, at det bedste kan være det godes værste fjende. Jeg har meget svært ved at vurdere, hvor hurtigt man kan gøre det, men jeg håber da, hvis man f.eks. øgede offentligheden om det, at det blev et incitament i sig selv kun at anvende vurderede stoffer. Men for min skyld må det meget gerne blive sådan, som ministeren har sagt, nemlig at hvis vi kan fremme hastigheden, er det fint.

Det sidste spørgsmål, og det er så et politisk spørgsmål, som jeg bliver nødt til at stille, er: Hvilke påvirkningsmuligheder har Danmark, når der foreligger en hvidbog?

Formanden:

Tak til Niels. Så er det Hans Christian Schmidt fra Venstre.

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil gerne starte med at sige tak for fire spændende indlæg. Jeg synes, det er en god debat, vi har i dag, og jeg tror også, at det er en debat, hvor det er meget vigtigt, at Danmark helst hele vejen rundt står sammen, for vi bliver et af de lande, der virkelig skal passe på på kemikalieområdet.

Jeg vil så ikke gå ind og sige det, der er sagt om REACH-systemet, som jeg er i øvrigt er meget enig i. Men jeg vil godt sige, at for mig er det meget vigtigt, at når vi kigger på kemikalieområdet, får vi gjort det i EU-regi. Jeg er sådan set langt hen ad vejen enig i det, Niels Bloch Jespersen lige sagde om antispiningproblemet på kartoffelområdet, problemet er jo bare, at man vil gøre det alle andre steder alligevel. Det er altså et voldsomt problem.

Vi har f.eks. gjort meget for ikke at sprøjte frugter, bær osv., og det er noget, som forbrugerne er glade for. Så ser vi en udsendelse i fjernsynet om det. Jeg tror, det var i Spanien og Frankrig, og man må jo rose dem for, at de ikke engang gemte dunkene væk. Altså de lå der simpelt hen, så man kunne se, hvad det var, man fik med hjem. Men det er altså skidt.

Nu er det jo ikke altid miljø- og energiministeren og jeg er enige om alt, men jeg vil gerne sige her, at på kemikalieområdet kommer vi altså til at hjælpe hinanden kraftigt for at få sat dagsordenen, for ellers er der nogle, der kommer bagud, nemlig forbrugerne og efterfølgende eller samtidig vores erhvervsliv. Det synes jeg vi har en fælles interesse i at hindre.

Så er jeg meget enig i, at problematiske kemikalier skal forbydes. Sådan er det, og anderledes kan det ikke være.

Og jeg var glad for at høre - det har jeg nu også hørt Frank Bill sige før - at oplysningerne selvfølgelig skal komme fra virksomhederne. Det er jo noget, der siger sig selv, for hvis virksomhederne ikke skal komme med dem, så begynder det virkelig at blive bureaukratisk.

Når vi i forvejen ser på, hvilke kemikalier vi har undersøgt, får det mig til at sige, at vi må begynde at bruge nogle matematiske modeller, så vi kan få flere kemikalier kørt igennem. Der er ikke andet at gøre. Det er den måde, vi skal frem, og så må vi se, hvordan det kommer til at ende.

Jeg kunne godt tænke mig at stille et par spørgsmål. Jeg vil godt vide lidt om det her med produktregistret. Så vidt jeg ved, er det noget med, at produktregistret registrerer, hvad der er i et produkt, men ikke, hvor meget der er af det. Det kan godt være, det er lavet om, men jeg vil i hvert fald gerne lige stille det spørgsmål som punkt et.

Som punkt to vil jeg godt spørge til det omkring konventionel landbrug og økologisk landbrug. Jeg tror, det var Jesper Lund-Larsen, der sagde det, men problemet er bare, hvis man går ind og vurderer på bæredygtighed.

Man lavede jo en Bichel-rapport, hvor man også var inde at vurdere det, og jeg synes, jeg husker, I havde folk med i udvalget, som var enige i konklusionen, men den synes jeg ikke helt jeg kunne genkende lige nu - jeg mener jo, at vi alle sammen var enige om, at vi lagde en plan og opstillede nogle scenarier, men hvis dette skal betyde, at hele landbruget ikke kan bruge de pesticider

mere, vil det jo virkelig betyde noget også for Danmark. Det tror jeg nok I var enige i dengang, men jeg spørger lige til det nu.

Der bliver så tit sagt noget om forsigtighedsprincippet. Jeg mener, at det er rigtigt at bruge forsigtighedsprincippet, men jeg kan bedst lide det på den måde, som jeg læser det på Miljøstyrelsens hjemmeside, hvor man altså går ind og tager nogle forhold med ind omkring det sociale, etikken og økonomien, altså har flere ting med, når man kigger på det, for det er en nødvendighed, når man går ind med et forsigtighedsprincip.

Men generelt må det jo siges, at man ikke kan sidde og vente på at få alle de oplysninger.

Jeg vil altså gerne sige, at jeg synes, man skal sørge for at få forbudt de virkelig problematiske kemikalier, og at man selvfølgelig skal sørge for, at kontrollen med kemikalierne skærpes. Både de, der laver dem, og forbrugerne, skal have de oplysninger, der skal til.

Og så synes jeg, at man hele tiden skal huske på, at det skal ske gennem EU-reguleringen, og at det er dér, vi skal gøre, hvad vi kan, for at vi også får nedsat sagsbehandlingstiden. Der er nogle steder, hvor det tager alt for lang tid, men det kan måske være en af de matematiske modeller, man kan bruge til det.

Formanden:

Tak for det. Så er det Jørn Jespersen, SF.

Jørn Jespersen (SF):

Jamen jeg vil starte med at sige, at ved siden af klimaproblemerne og tab af biologisk mangfoldighed er kemikaliesituationen formentlig vores største miljø- og sundhedsproblem overhovedet i verden i dag.

Man kan selvfølgelig diskutere, hvad der er de værste og ud fra, hvilke kriterier det skal ses, men vi har altså et massivt problem på miljø- og sundhedsområdet med de titusindevis - nogle siger hundredtusinde - uvurderede stoffer, som flintrer rundt i vores miljø.

Derfor synes jeg, at den revolutionære tålmodighed, som Dansk Industri lægger for dagen, hvor vi bare stille skal i gang og sådant noget, er helt upassende. Vi har betydelig mere travlt, end Dansk Industri lægger op til her, og det håber jeg også at Dansk Industri bliver nødt til at erkende.

Jeg synes, at ministerens redegørelse for problemstillingen var vældig god og stort set dækkede de ting, der skulle siges, og derfor vil jeg bare lige repetere nogle ting og så gøre dem til et spørgsmål om, hvorvidt vi er enige om, at det er de her ting, der skal stå i regeringens svar på hvidbogen, for én ting er jo, hvad vi sidder og siger til hinanden her, men det, der er det afgørende, er, at det kommer til at stå stærkt nok i den melding, som Danmark fra regeringens og Folketingets side giver til Kommissionen med henblik på det videre arbejde.

For det første: Er vi enige om, at produkter skal med ind i reguleringen, at det er helt uholdbart, at man undtager importerede produkter både af konkurrencemæssige grunde og selvfølgelig også, fordi det miljømæssigt er et stort problem? Det svarer jo i virkeligheden til Enhedslistens linje, som var til debat i Folketinget for nylig, hvor man ville regulere det på dansk grund, men undtage de importerede produkter. Der er jo ingen grund til at gentage den fejltagelse bare på europæisk plan. Så er vi enige om, at produkter selvfølgelig skal med ind?

For det andet: Under 1 t pr. producent eller importør er jo ganske store mængder, når man lægger producenter og importører sammen, og hvem siger, at 1 t er særlig hensigtsmæssigt, når vi ser på farlighedstilgangen? Så er regeringen enig i, at vi ikke kan acceptere en så høj overgrænse for, hvad der skal reguleres?

Så forstod jeg for det tredje, at vi var enige om, at alle persistente og bioakkumulerbare stoffer og ikke blot de 12 POP-stoffer skal med ind i ordningen, sådan at de som udgangspunkt er forbudte. Det er også underligt, vi har en UNECE-protokol med flere stoffer. Er vi enige om, at det er alle, der har de her egenskaber, der som udgangspunkt skal være omfattet - inklusive eller yderligere med de hormonforstyrrende og allergifremkaldende stoffer - og som skal med ind i modellen fra starten af?

Så er der tidsfristerne. Det må kunne gøres betydelig hurtigere end til 2012 under forudsætning af, at vi bruger gruppeklassifikation og computermodeller. Er vi enige om, at det er det danske udspil at sige 2005, og at det er baseret på den metode?

Det må så også betyde, at vi på linje med det, Økologisk Råd fremførte, har en dispensationsordning, hvor man skal ansøge om en dispensation i forhold til en ganske bestemt anvendelse og under forudsætning af, at der ikke er substitutionsmuligheder, så stofferne, hvis ikke de to ting er opfyldt og man giver dispensationen, er forbudt.

Er vi også enige om, at brugen af afgifter skal styrkes betydeligt, og at der er grund til en klarere definition både af forsigtighedsprincip og generationsmålet?

Det er de ting, som jeg vil fremhæve, og jeg håber, at miljøministeren bare kan svare med et ja, fordi så kommer det til at stå i regeringens udspil.

Formanden:

Der mangler kun et gummistempel fra miljøministeren. Nu kan vi se, om det kommer senere. Det er fru Vibeke Peschardt fra Det Radikale Venstre.

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg vil så starte med at erklære mig enig med miljøministeren i det, han sagde allerførst, nemlig at de enkelte lande ikke kan klare det her alene. Vi har jo for nylig haft en diskussion i Folketinget af det her, og jeg er enig med de fleste her, der siger, at vi må altså lave det her på EU-plan.

Når det er sagt, så må jeg jo også sige, det er gået uhyggelig langsomt. Jeg ved ikke, om det er otte stoffer, der i EU-systemet er blevet godkendt eller er ved at blive godkendt, jeg tror, det er fra 1993 til i dag, og det er selvfølgelig fuldstændig uacceptabelt. Det er et af de største miljøproblemer, vi overhovedet har på kloden, og det er nok også et af de mest usynlige. Det er i hvert fald ikke noget, der påkalder sig den store debat, før der pludselig sker en eller anden katastrofe.

Det, der så er opgaven her og nu og i dag, er jo at være med til at påvirke det svar, der skal gives. Det vigtige i dag er jo, at det er en hvidbog, vi sidder med, og vi må forvente, at der på baggrund af den kommer en EU-regulering, og det er så den, vi fra dansk side sammen med andre lande skal forsøge at påvirke.

Vi synes som udgangspunkt, det er godt, at man er kommet så langt, at man i hvert fald har fået sat rammene op for en klassificering af det her og for det, der hedder REACH-systemet, som flere jo har været inde på, og jeg vil så godt komme med nogle enkelte punkter, hvor jeg mener, man kunne supplere det der.

For det første mener vi godt, at man kunne lave et positivlisteprincip - det har man måske - således, at brugen af et kemisk stof til et bestemt formål kun skal være tilladt efter nogle nærmere og nøjere fastsatte principper.

Vi går selvfølgelig også ind for hele vugge til grav-princippet, det har vi gjort i mange år, og samtidig er det jo vigtigt, eller det er meget vigtigt, at hele det her system bliver hængt op på et substitutionssystem, og at der samtidig hermed kommer nogle sanktioner, hvis man ikke får udfaset de stoffer, der skal udfases.

Positivlisteprincippet skal efter vores opfattelse gælde for alle nye kemikalier, som man ønsker at markedsføre. Der skal være tidsfrister for, hvornår stoffernes anvendelse skal ophøre eller de skal underkastes nogle anvendelsesrestriktioner.

Jeg kan ikke se, at det står i hvidbogen, at det system, man allerede har lavet i Danmark, nemlig med computermodeller, indgår her. Det mener jeg vil være vigtigt at få med i det svar, vi giver, fordi det er jo et hurtigt redskab til at få udfaset nogle af de her stoffer.

Endelig er det klart, at omkostningerne ved de undersøgelser, som skal til, skal bæres af virksomhederne i form af nogle gebyrer. Det står jo i hvidbogen, at når man har lavet en cost-benefit-analyse af det her, så er de sundhedsproblemer, som kemikalierne skaber, sammenlignet med det, det i virkeligheden koster at udfase dem, meget, meget større. Altså sundhedsomkostningerne er langt større, plus hvad der følger med af menneskelig lidelse osv. Så derfor er det i virkeligheden, at systemet skal fremme den nye teknologi og skaffe os nogle renere produkter.

Ja, det er, hvad jeg ville sige.

Formanden:

Dette var guldkornene. Den næste er hr. Søren Kolstrup, Enhedslisten.

Søren Kolstrup (EL):

Der er jo to niveauer i denne her diskussion. Man kan forholde sig til den her hvidbog substantielt, og så er der spørgsmålet om, hvordan man fører det her igennem. Og det er jo på det sidste felt, at der går nogle dybe skel.

Jeg synes, det er interessant, når man hører debatten her, at der i og for sig er meget enighed omkring substansen. Hvad Christian Ege sagde, altså den kritik, mener jeg faktisk, at de fleste har tilsluttet sig. Jeg synes selv, det er meget afgørende, at man siger forbud og så dispensation i nævnte rækkefølge, som du også var inde på. Og i øvrigt kan jeg tilslutte mig alle de andre kritikpunkter, der er blevet ført frem fra din side, altså spændende fra forsigtighedsprincippet, som bestemt kunne få en ansigtsløftning, hvis man overhovedet vælger at sige, at det er til stede, at alle de stoffer, der ikke er med, skal være med, hvad enten de er hormonforstyrrende, allergifremkaldende eller bioakkumulerbare osv., også tonsgrænserne, der er dræbende, og for øvrigt også de importerede produkter. Ja, et sted i verden skal vi starte, men det er jo flot, at man kan favne det hele.

Så kan man sige, ja, den sådan lidt fornemme strategi er det her med, at man siger forbud, og nu antager vi, at der sker en hel masse. Men vi ved også godt, at det kunne indtræffe, at der ikke skete så meget, som man ønskede, og derfor kan det være relevant at diskutere forbrugers rolle. Jeg er enig med dem, der siger, at det er en afmægtighedsstrategi, fordi det væsentligste er at skabe rammer og trygge rammer, men der ligger også en utopi i det. Derfor er det vigtigt at diskutere, hvordan man får en deklaration, som forbrugeren kan forstå, og det indebærer, at der både er mulighed for at se, hvad der er noget skidt, og at man opbygger et alternativ.

Omkring alternativet vil jeg godt nævne tre punkter:

Forbud er et utrolig vigtigt ord fortsat at nævne. Udfasning. Afgifter er vigtige at nævne, ikke blot med henblik på, at afgiften skal bruges til at finansiere mærkning, men også en alternativ produktion, altså en produktion, hvor der ikke er uønsket kemi.

I den forbindelse synes jeg, det er interessant, når SiD nævner substitution, og der vil jeg godt spørge SiD, om I har nogen forestillinger om, hvordan man lovgivningsmæssigt, i praksis, kan styrke metodesubstitutionen, stadig væk under en antagelse om, at det godt kan være, det varer et par dage, inden vi får udfaset det her skidt. Derfor tror jeg, det bliver mere og mere interessant med en metodesubstitution og også, hvordan vi kan få løbet den i gang.

Så er der spørgsmålet om, hvordan pokker det her bliver ført ud i verden.

Jeg kan jo konstatere, at vi befinder os i et fantastisk, ja, ikke magttomrum, for magtanalysen har ministeren jo ganske ret i, altså det er jo et gedigent classesamfund, ikke, meget gennemskueligt, derfor er det jo også et godt eksempel på noget sådant. Men hvad katten gør vi, for vi kan jo ligge og drille hinanden, ikke. Altså der sidder en formand deroppe, hr. Claus Larsen-Jensen, ja, der

er nogle, der ikke har så meget tillid til EU, ja, det er rigtigt, og vi er nogle, der stadig løber rundt og siger, jamen vi må kunne lave noget nationalt drive.

Men jeg mener, det gode spørgsmål er stadig væk, uanset om man nu går ind for hr. Jørn Jespersens EU-politik eller ikke går ind for den variant af EU-politikken: Hvordan skaber vi et drive i det her? For det kunne jo godt være, det tog lidt længere tid, end man antog.

Jeg vil på ingen måde beskyldte nogen for at bruge hvidbogen som en sovepude, for jeg tror, der er to holdninger til EU: Der er nogle, der vil bruge EU aktivt, og så er hvidbogen en dejlig sovepude: »Ja, det er EU, der tager sig af det.« Men mit spørgsmål til ministeren er: Hvad er der tilbage, hvad er der tilbage af det nationale drive, som kan skabe dynamik - ikke med henblik på, at der ikke skulle ske noget andet, der kunne jo ske noget i EU, der kunne jo ske noget internationalt - men hvordan får vi skabt en dynamik, så vi dog taget fat på noget af det?

Ministeren har jo af og til været ude, og når han er allerbedst, så har han netop skabt noget efter mine begreber national dynamik, altså sagt: Nu gør vi noget her, bl.a. for at gøre noget nationalt i Danmark, men sandelig også for at lægge pres på andre organer ude i den store verden.

Så jeg vil godt have, at ministeren er spindoktor for mig, og jeg spørger: Hvad kunne ministeren anbefale Enhedslisten, at vi næste gang foreslog, vi kunne gøre lokalt? Så kunne jeg nemlig sige til hr. Jørn Jespersen: Ja, det her er ikke en speciel enhedslistestrategi, nej, den har jeg sandelig fået fra ministeren himself.

Formanden:

Efter dette fundamentale spørgsmål om, hvordan man undgår at løbe vild i klassekampen, går vi videre til den næste, og det er hr. Ole M. Nielsen. Og så tror jeg, vi gør det, at vi lader miljøministeren starte med at svare, og så går vi i salen og tager runden, fordi vi ved, at Svend går, når klokken er 12. Men det er dig, Ole, nu.

Ole M. Nielsen (KRF):

Undskyld, jeg gik desværre glip af et par indlæg, fordi jeg måtte løbe efter noget andet, men jeg tror ikke, at de indlæg har rokket ved min holdning til det her.

Jeg kan sige ganske bombastisk, at jeg synes simpelt hen, at det her er for lidt ambitiøst, både hvad angår tid og mængder. Jeg er helt enig med de fleste af dem, der har sagt: Det er 2012. Jamen når man tænker på, hvilke krav ministeren stiller til brancher, erhverv og virksomheder herhjemme og med forventning om, at de kan udvikle nye produkter, f.eks. når vi forbyder et stof over for landbruget og andre virksomheder, så 10 år bare til registrering!

Jamen kære venner, det er da virksomhederne, der skal gøre det. Det er jo dem, der skal indsende dataene. Altså på EU-plan skal de jo kun testes ind, eller hvad man nu gør, ikke sandt? Altså

det er jo ikke embedsfolk, der skal foretage analysearbejdet, det skal jo foregå rundtomkring i virksomhederne, som skal indsende de data. Hvorfor i alverden skal det tage 10 år?

Jeg er helt enig med dem, der siger, at under 1.000 kg, altså 1 t, kan det da være frygtelig farligt. Og som hr. Niels Bloch Jespersen siger, så kan man organisere sig på en anden måde, så det bliver flere gange 1.000 kg, uden at det så når op over den kritiske mængde. Så det er absolut ikke ambitiøst nok.

Jeg går ind for hårdere sanktioner, og også som ministeren sagde: Ingen data, ingen markedsføring! Simpelt hen.

Der skal også flere produkter med. Der skal også produkter med, når de indgår i et andet produkt.

Og så ganske kort: Jeg undrer mig over i det her referat eller koncentrat, eller hvad det nu hedder, hvor der sådan er lagt op til, hvad der kan diskuteres, det er det med den grønne forside her - nu har jeg jo, det kan jeg lige så godt sige, ikke læst så godt på tingene, jeg har andre også ting at læse på - går jo ikke længere frem end til registreringsfasen og altså med sanktioner, men hvad der derefter skal ske, det fremgår overhovedet ikke heraf - det står der da lidt om i hvidbogen, ikke sandt, altså om udfasning og forbud osv. - og det er jo det væsentlige.

Men det ligger jo også først efter 2012, så det kan selvfølgelig godt vente med at blive skrevet endnu, det kan jeg godt regne ud.

Det er ikke ambitiøst nok. Ministeren har min fulde opbakning til at gå alvorligt til værks med det her.

Det var det hele.

Formanden:

Du var igennem? O.k., tak for det, og så er det miljøministeren.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg synes, det er nogle utrolig gode indlæg, vi hører, og der er jo en stor konsensus, som også Hans var inde på, i meget af det, der bliver sagt. Det synes jeg er en styrke.

Der er naturligvis nogle nuancer, som ikke er uvæsentlige. En vigtig nuance i forhold til Dansk Industri er det her med udfasning af produkter. Frank Bill siger, at hvis man bare kan dokumentere, at man kan anvende ting sikkert, så skal man have lov til at blive ved at bruge dem.

Det er jeg ikke enig i, for selve det rent kvantitative, at der er store mængder, herunder også store mængder i affaldet osv., gør, at risikoen for, at man anvender det uden for de sikre processer, bliver større; det siger sig selv.

Der er nogle stoffer, vi simpelt hen skal af med, og hvis vi skal bruge dem, så skal det være tidsbegrænsede dispensationer til konkrete anvendelser, og der kan selvfølgelig være problemer

med sagsbehandlingstider, som både Hans og Frank er inde på, og som jeg er enig i, men det skal være tidsbegrænsede metoder, og det skal være med krav om, at man gør, hvad man kan for at udvikle erstatningsstoffer.

Vi har faktisk haft gode erfaringer med det i Danmark på pesticidområdet, hvor vi har forbudt en masse stoffer, og så har vi lavet det, vi kalder receptordningen, hvor bestemte erhverv og mindre afgrøder kan komme ind og få en helt kontrolleret ordning. Der går vi ind og ser på, hvor meget har de nedbragt, hvad gør de selv for at udvikle nogle alternativer, hvordan ser det ud? Rent faktisk har det system virket godt.

Så er jeg enig i det, Frank Bill siger med, at vores registreringssystem af nye kemikalier er faktisk ikke så dårligt i EU; det er en af succeshistorierne. Mange af os siger, jamen når vi er over en vis tidsgrænse, så bør alle gamle, ikkevurderede simpelt hen ud, ikke bare i forbindelse med ingen data, ingen markedsføring. Hvis de ikke har overholdt det og så skal genvinde markedsføringsretten,

så bør det være i forbindelse med, at de registrerer sig som nye og undergår de procedurer, der er.

Jesper Lund-Larsen siger, det er det rigtige med miljø og arbejdsmiljø. Hvis man kan sige en enkelt kritisk ting til fagbevægelsen, så er det vel ikke et hovedindsatsområde for dansk fagbevægelse, bortset fra SiD.

Altså jeg synes, det er bekymrende, at arbejdsmiljøet spiller så ringe en rolle i den offentlige miljødebat, som tilfældet er. Det er efterhånden sådan, at vi stiller skrappe krav til beskyttelsen af vandløb osv., end vi stiller til beskyttelse af de mennesker, der arbejder i produktionen. Ikke at jeg mener, man skal nedsætte beskyttelsen af vandløbene, men man skal forøge beskyttelsen af menneskene.

Min gamle kongstanke, som alle siger lyder rigtig, men som ingen bider på, er, at man integrerer det indre og det ydre miljøarbejde, at man får mobiliseret sikkerhedsrepræsentanterne meget mere aktivt og bredt i samarbejdet omkring ydre miljø. Det tror jeg også ville stimulere interessen. Ellers var jeg meget enig i det, der blev sagt af både dig og af Christian Ege.

Så til spørgsmålet om vægtgrænserne: Der er tre vægtgrænser: Der er 1 t, og der er 1-100 t og så over 100 t, og det tror jeg er noget rent praktisk for simpelt hen at komme i gang. Kommissionen har faktisk taget højde for denne problemstilling - men man kan diskutere, om de har taget tilstrækkelig højde - ved at sige, at hvis der er mistanke om, at noget er farligt, så gælder hverken 1- eller 100-ton-grænserne, så kan man gå længere ned i sin regulering, og det er det, vi skal holde fast i.

Med hensyn til Danmarks indflydelse er det et af de områder, hvor vi faktisk har været mest aktive overhovedet. Vi har virkelig presset på i spørgsmålet om en EU-kemikaliestrategi.

Først har vi haft en grøn bog, nu kommer der en hvidbog, og hvidbogen skal så omsættes i et direktivforslag. Vi kommer med kommentarer fra den danske regerings side i forbindelse med det kommende rådsmøde, og de vil ligge meget tæt op ad det, som Jørn Jespersen nævner. Derefter vil

der blive udarbejdet direktivforslag, og jeg skulle regne meget galt, hvis ikke de direktivforslag kom til behandling under det danske formandskab. Så vi vil få en meget betydelig indflydelse på det.

Det såkaldte generationsmål blev oprindeligt formuleret i Esbjerg i forbindelse med Nordskonferencen, og senere hen har vi fået spørgsmålet om forsigtighedsprincip, substitutionsprincip osv. ind i Ospar. Sammen med andre lande har vi været drivende omkring det. Og så det, Søren peger på; Hvad kan man gøre som nation? Skal man bare sidde og vente på de andre? Nej, dér skal man netop, når man bliver opmærksom på konkrete problemer, der ikke er løst, tage initiativer med henblik på at få bedre fælles regler. Men man skal også gøre noget forinden, og der kan jeg nævne nogle eksempler, som vi har taget fat på i Danmark: Ftalater, hormonlignende og -forstyrrende stoffer, pvc, udfasning af bly, som eksempler, og pesticider, som altså ikke er inde under denne her regulering, men hvor vi også gik forrest med hensyn til en forbudsstrategi.

Computermodeller har ud over de fordele, som Hans med rette peger på, også den kæmpe fordel, at man kan spare en masse dyreforsøg. I vores land spiller dette med dyreforsøg en overraskende ringe rolle sammenlignet med andre lande. I England, Tyskland osv. er dyreforsøg det største spørgsmål overhovedet i forbindelse med kemikaliestrategien, og det bedste svar på det er at bruge moderne metoder, screening ved hjælp af computermodeller og regulering på det grundlag. Det er i hvert fald en pervers konsekvens, hvis det gode formål at beskytte forsøgsdyr fører til, at man lemper kontrollen med kemikalier. Det er jo fuldstændig absurd, men det er ikke desto mindre den fælles alliance, der er dannet i dele af Ministerrådet.

International regulering er vi jo fuldstændig enige om, men vi er også enige om, at det er kolossalt vigtigt for Danmark som et lille land, at vi kan henvise til, at der er en sådan enighed.

Og til Jørn Jespersen: Med hensyn til importerede kemikalier eller produkter, der indeholder kemiske stoffer, er det et utrolig vigtigt synspunkt at få produkterne med og herunder tage højde for noget af det, som Jesper var inde på. Det er ikke så enkelt endda, men der er det meget vigtigt, at man forbereder den næste fase allerede nu og går i gang.

Jeg tror ikke, at jeg kan sige ja til, at vi går efter samtlige persistente og samtlige bioakkumulerbare og samtlige giftige stoffer, for så bliver der tale om, at vi forbyder ganske mange tusinde stoffer på én gang. Det, vi i første omgang går efter, er de meget bioakkumulerbare, persistente og giftige stoffer, men målsætningen er naturligvis, at vi skal have det hele med. Allerede den udvidelse gør, at vi går fra 1.300 stoffer til noget lignende det dobbelte antal stoffer, så det er en meget kraftig udvidelse.

Tidsfristerne har jeg selv talt om flere gange. Med hensyn til afgifter må det jo først og fremmest være sådan, at medlemslandene, hvis ikke vi kan lave fælleseuropæiske regler, ikke afskæres fra at bruge afgifter som instrument til at fremme en bestemt adfærd, og principperne er vi fuldstændig enige i.

Vibeke siger dette med computermodellerne, som jeg er helt enig med hende om.

Positivlister: Jeg synes, det ville være fint, hvis vi kunne få frem til det på et tidspunkt, men det er jo et ambitiøst mål. Jeg mener ikke, at vi ikke skal være ambitiøse, men det er virkelig et ambitiøst mål. Men jeg er med på tanken i det.

Så siger Ole nogle ting om misforhold i vores internationale arbejde, men jeg vil sige til Ole: Der er rigtig mange penge i det her, og det hænger jo bl.a. sammen med, at gamle kemikalier virkelig er en overskudsforretning, dét er virkelig en overskudsforretning.

Dels kan man have store lagre, så er omkostningen jo kun transporten, og dels findes der gennemprøvede principper, og der er en markedsføring, og der er et kendskab til det osv., så den kommercielle interesse i at beskytte gamle kemikalier er enorm. De profitmargener, der er på det der, er så fantastiske. Dertil kommer så det transnationale og desværre også udviklingslandenes ønsker om adgang til nogle af disse produkter, som jo på grund af miljøreguleringen ofte bliver fremstillet i udviklingslandene. Så det er et meget kompliceret samspil.

Så med hensyn til, hvad jeg vil gøre som spindoktor for Enhedslisten: Jeg vil for det første skrive den socialistiske grundlæsesætning op: Hvis man er nede i et hul, skal man holde op med at grave! Det var det allerallerførste, jeg ville gøre.

Det med at der er noget internationalt samarbejde, som overser den kendsgerning, at der er et forpligtende samarbejde mellem det store antal af europæiske lande, det hul må man altså ud af. Det er dér, det foregår, det er dér, der snør, ligesom i det danske Folketing eller andre steder, det er dér, der snør. Det vil være mit første vink som spindoktor, for det vil til gengæld også give mig mulighed for at sige - ja, det kan godt være, at min kontrakt allerede er udløbet - at hvis ikke vi ændrer karakteren af samarbejdet, hvis ikke vi får ændret styrkeforhold osv. osv., så vil vi ikke kunne få det rigtige resultat.

Så er der jo en masse musik i det, og så vil jeg tage fat på en række af de konkrete eksempler, hvor vi faktisk kan gøre noget på de her felter. Jeg har nævnt en række eksempler allerede.

Vi skal blive ved i Danmark, og jeg tror, det ville være et uhyggeligt svar til befolkningen, hvis vi hver gang sagde: Det vil jeg rejse i EU. Der er vi nødt til at gøre noget selv, men det kan man sagtens gøre i et dynamisk samspil mellem nationale initiativer og fælleseuropæisk og global regulering. Det tror jeg ville være strategien, i stedet for at sige at man enten gør det ene eller gør det andet.

Der kan faktisk laves en meget, meget flot profil på det der område, og man slipper for selvpåførte sår, men det vil jeg gøre, og så vil man også sørge for, at der er et progressivt flertal, i stedet for at man ofte i de her spørgsmål er i tvivl om, hvorvidt der overhovedet er et flertal for at gøre noget, fordi Enhedslisten blokerer sig selv ude dér.

Det var kun på grund af den venlige opfordring, og jeg kunne næsten ikke stå for at kvittere for den. Men jeg vil gerne skrive det ned.

Formanden:

Ja, hvis man ikke vil i mudderhullet, skal man sørge for en ordentlig afskærmning, hvis ikke man skal drukne!

Vi går videre med sagen her. Jeg ved godt, at der er andre i panelet, der gerne vil sige noget, men hvis man har spørgsmål direkte til miljøministeren, så vil jeg forslå, at man får dem fyret af nu. Hvem vil med på vognen?

I andre fra panelet skal nok komme på, men jeg spørger lige i salen. Det var lige for at rykke en gang, så samler vi op bagefter.

Vibeke Plambeck (Foreningen for Danmarks Farve & Lakindustri):

Jeg har også læst kemikaliestrategiplanen med interesse, jeg synes, den er spændende på mange punkter, og jeg kan også bakke op omkring den.

Med hensyn til industriens ansvar synes jeg, det er lidt blødt formuleret, og det er lidt vanskeligt at gennemskue, hvem der skal have ansvaret. Jeg synes, man meget nævner, at brugervirksomhederne skal have et stort ansvar, og det er også fair nok, at vi, som bruger kemikalier, skal påtage os et ansvar.

Men jeg kunne godt tænke mig, at vi fik præciseret lidt nøjere, at også råvareleverandørerne har et stort ansvar, ikke mindst for at give oplysninger til os, der bruger kemikalier. Vi har nogle meget store råvareleverandører her i Europa, og jeg har en mistanke om, at Auken har ret, når han siger, at industrien sidder en del med til forhandlingerne. Jeg synes, at CEFIC bærer præg af kemikaliestrategiplanen. Jeg tror, at de har prøvet at skyde et ansvar væk fra sig og over på os andre.

Derfor kunne jeg godt tænke mig, at man i det videre arbejde fik præciseret nøje, at råvareleverandørerne har et ansvar for at give oplysninger videre til os.

Jeg kan nævne, at for 4 år siden prøvede vi at lave et stort miljøprojekt. Vi ønskede at bygge en råvaredatabase op i vores brancheforening, som vores firmaer kunne trække på til brug for livscyklusanalyser. Vi kunne simpelt hen ikke få oplysninger fra råvareleverandørerne, og derfor blev databasen aldrig til noget. Derfor vil jeg godt opfordre til, at man får det præciseret nøje, at råvareleverandørerne har et ansvar.

Formanden:

Tak for det, og så er det Jørn, der også har et spørgsmål til Svend. Så samler vi det op til Auken, og så fortsætter vi bagefter.

Jørn Jespersen (SF):

Ud over dette med de persistente og bioakkumulerbare, som vi kan skændes videre om ved en anden lejlighed, vil jeg gerne spørge dig om noget, som ingen har været inde på endnu, nemlig de util-

sigtede dioxiner og furaner. Der har vi jo for nylig fremsendt en massebalance til EU: Hvad er strategien, sådan som du ser det, med hensyn til at udvikle en POP-fri destruktions teknologi, også i sammenhæng med vores udviklingsbistand og øststøtte?

Ebbe Kalnæs (CD):

Jeg var desværre nødt til at være væk på grund af noget meget presserende, og når man ikke har fulgt debatten så er der ingen grund til at fyre et eller andet fast af. Jeg vil kun kort sige, at vi for nylig har haft en diskussion i Folketingssalen om det her spørgsmål, og vi fik et langt oplæg fra ministeren og fra regeringen.

Der kom jeg i den situation, at jeg måtte sige lige som i reklamen: »Hvad skal jeg sige?« Jeg er enig med ministeren. Om ministeren synes, det umiddelbart er nogen fordel, det ved jeg ikke, men jeg synes faktisk, at vi i international sammenhæng og i forhold til EU osv. har lagt en linje officielt udadtil, som vi støtter ganske meget. Jeg synes, den er ganske gedigen.

Formanden:

Så er det Niels Bloch Jespersen.

Niels Bloch Jespersen (S):

Det ene var mit spørgsmål omkring offentlighed og producenthemmelighed, og hvordan vi sikrer os, at der rent faktisk også bliver offentlighed, så pressen og særlig kritiske borgere kan gå ind og se, hvad der i virkeligheden ligger i det register.

Det andet var det med dyreforsøgene, som ministeren nævnte. Jeg synes, det er helt absurd, at et sted, hvor der står noget om dyreforsøg, skal man erstatte det med epidemiologi. Det betyder rent faktisk, at det er mennesker, der er forsøgsdyr, og det synes jeg, at vi bliver nødt til at gribe ind over for. Det er et problem med dyreforsøg, men det skal selvfølgelig ske etisk og på alle mulige andre måder.

Og bider det i den forbindelse ikke sig selv lidt i halen, for vil de computermodeller ikke i høj grad bygge på, at det rent faktisk er resultater fra dyreforsøg, man lægger ind, eller hvor kommer den viden fra?

Formanden:

Er der flere spørgsmål til miljøministeren? Det er der ikke, så svarer du, Svend.

Miljø- og energiminister (Svend Auken):

Det er nogle meget fine spørgsmål. Jeg skal sige ligeud, at jeg synes simpelt hen det er en meget vigtig pointe, som Farve & Lakindustrien her bringer frem, og jeg håber, at mine medarbejdere har skrevet det ned.

Der kan ikke tænkes at være et downstream-ansvar, hvis man ikke kan få upstream-oplysninger. Det siger sig selv. Men hvordan det så skal gøres i praksis osv.? Man må vel også gå lidt ud fra, at hvis vi laver et ansvar, så må det kapitalistiske samfund på et eller andet tidspunkt vise sin styrke. Hvis man får et ansvar, så må man da for pokker også kommercielt, forsikringsmæssigt, og hvad ved jeg, kunne kræve, at man så får alle oplysninger. Vi skal selvfølgelig reguleringsmæssigt understøtte det, men der må vel være noget i forholdet mellem leverandører og købere, hvor køberne i kraft af, at de skal købe det her, har nogle sanktionsmuligheder ud over de regler, vi kan lave. Men jeg synes, det er fint.

I øvrigt har den danske farve-lakindustri ofte været meget avanceret med hensyn til at udvikle produkter også arbejdsmiljømæssigt, som er meget i international topklasse. Så det var jeg utrolig glad for, og det synes jeg, vi simpelt hen skal have med, for det er f.eks. en del af svaret på det, som har bekymret Miljøministrenes Råd, nemlig hvad de små og mellemstore virksomheder skal gøre, for de fleste danske virksomheder er næsten pr. definition små og mellemstore virksomheder.

De utilsigtede dioxiner ved vi jo meget, meget lidt om, men selv i et land som Danmark er det et problem. Vi regner med, at vores forbrændingsanlæg allerede i 2003 vil være 85 pct. tæt på 0,1 mg-kravet. Men jeg synes, det er en relevant problemstilling at rejse i forhold til EU, hvad vi gør. Vi har jo lagt op til noget af det vigtigste, nemlig pvc-strategien. I forhold til Østeuropa bruger Danmark jo ganske mange økonomiske ressourcer i øjeblikket på at undersøge alternativer til de gængse bortskaffelsesmetoder.

Vi er hundrede procent enige med hensyn til de persistente og bioakkumulerbare akkumulerede stoffer. Altså spørgsmålet er, hvor fuld vi skal tage munden i første omgang. Og hvad angår de allergifremkaldende og hormonforstyrrende stoffer, pegede jeg jo selv på, at det er en stor mangel, at de ikke er med.

Jeg er meget glad for det, du siger, Ebbe. Jeg har også følt hele vejen igennem, at når det drejer sig om at gøre noget internationalt og gøre noget, så har I altid været med os, og det er fint. I det hele taget synes jeg, det er en stor støtte, at der er borgerlige partier, som er meget konsekvente i denne her sammenhæng. Det er en hjælp og en støtte og jo en stor, stor styrke i forhandlingerne at kunne sige, at det er vi enige om i det danske Folketing.

Så er der spørgsmålet om offentligheden, og der har vi altså et problem i forhold til eksempelvis TRIPS-aftalerne inden for WTO. I stigende grad påberåber store transnationale selskaber - ofte med hovedsæde i USA eller andre steder uden for EU - sig TRIPS-aftalerne og siger, at de ikke er

forpligtede til at give oplysninger fra sig, at det er forretningshemmeligheder osv. med det resultat, at vi ikke kan få de oplysninger.

Vi accepterer ikke synspunktet om, at der er forretningshemmeligheder, der skal respekteres på en sådan måde, at myndighederne ikke kan bruge dem i myndighedsarbejdet. Men vi accepterer det synspunkt, at der kan være forretningshemmeligheder, offentligheden ikke skal kende. Det synes jeg må være sondringen, at der ikke må være oplysninger, som myndighederne ikke også i deres samarbejde med andre myndigheder kan bruge. Men der kan selvfølgelig være opfindelser og ting, som er beskyttet, og som det er legitimt at beskytte, og der har vi altså et problem i øjeblikket.

Vi har altså været ude for i Danmark nogle meget ubehagelige henvendelser fra store, i øvrigt venligtsindede, lande, som med meget tunge hænder har prøvet at skubbe til den danske miljøregulering og så sagt, at det var i strid med WTO osv., når vi krævede oplysninger om, hvad der var i de stoffer, der skulle godkendes.

Og det er jo her, fordelene ved EU-samarbejdet viser sig. Det enkelte lille land har meget ringe chancer for at gå op imod de tunge hænder, men når det drejer sig om, at 15 lande står sammen, og det håber jeg, vi vil gøre her i arbejdet, så har vi mulighed for at gå op imod dem.

Med hensyn til dyreforsøg er det jo rigtigt, hvad Niels siger. Men det er jo klart, at hvis man fra dyreforsøg ved, at der er mistanke til nogle bestemte stoffer, en stærk, begrundet mistanke, så kan man ved hjælp af computermønstre, når man ser tilsvarende stoffer optræde i lignende situationer, undgå at påføre en masse forsøgsdyr en masse lidelser ved at sige, at dette er risikoområder, her bør vi regulere.

Men det med dyreforsøg er jo kolossalt svært. For at tage et eksempel: Danmark sloges for, at man forbød dyreforsøg i forbindelse med kosmetik, og det har også været EU's linje, men nu er man endt med, at man af hensyn til Verdenshandelsorganisationen kun kan, om jeg så må sige, forbyde dyreforsøg i forbindelse med hjemligt fremstillede produkter, hvorimod vi er forpligtet til at importere kosmetikprodukter, der hviler på dyreforsøg, fra andre lande.

Det er jo absurd, at vi - verdens største marked - ikke kan sige: Det vil vi ikke have, det svine-ri! Hvis det drejer sig om kosmetik, så vil vi have bionedbrydelige stoffer og ikke ting, der skal hældes i øjnene på kalve og katte osv. Det kan ikke være rigtigt. Men det er vi altså nødt til at acceptere, selvfølgelig med det resultat, at mange af de her virksomheder bare flytter udviklingen og sådan noget uden for EU's grænser, og det er meget, meget uheldigt at gøre det.

Jeg synes, at det der med dyreforsøg er et vigtigt synspunkt. Men der er altså desværre sket det i EU, at der har dannet sig en alliance mellem nogle, som slet ikke vil have reguleret kemikalierne, og nogle, der er bange for dyreforsøg. Og det er den alliance, som er meget, meget stærk, vi skal have slået i stykker ved at bruge moderne metoder på det her område.

Formanden:

Tak for det. Jeg kan ikke se en skov af hænder blandt deltagerne. Men jeg vil alligevel spørge, om der er nogen, der har spørgsmål eller kommentarer, for ellers vil jeg simpelt hen overlade til den resterende del af panelet at svare på spørgsmål og kommentarer. Vi trækker det ikke længere end højst nødvendigt. Der er et enkelt spørgsmål hernede, det tager vi.

Bent Horn Andersen (Arbejdstilsynet):

Jeg har jo været glad for at høre, at arbejdsmiljøet også er kommet på banen i dag, for jeg synes da også en gang imellem, at det bliver glemt lidt i debatten. Og i hvert fald tænker jeg på det, når nu Dansk Industri nævner, at man skal se på eksponeringsforholdene og tage hensyn til, om det foregår i lukkede systemer. Lukkede systemer har det jo med at blive åbnet en gang imellem, og der er jo altså nogle arbejdstagere på arbejdspladsen, som bliver udsat for kemikalierne dér.

I den danske lovgivning er det ikke nogen undskyldning, at det er i et lukket system. Man skal altid overveje mulighederne for at erstatte det med et mindre farligt stof. Og det mener jeg også kan lade sig gøre i de andre lande i Europa. Så det må da være et helt grundlæggende princip, at man også får det ind, at det ikke er nok, at det foregår i et lukket system. De farlige kemikalier skal væk.

Så har jeg en kommentar til spørgsmålet om, at producenterne af stofferne ikke giver nok oplysninger til underleverandørerne. I hvidbogen nævner man også, at sikkerhedsdatabladene generelt har for dårlig kvalitet i Europa, og det er jeg fuldstændig enig i.

Vi har i Danmark haft et krav om sikkerhedsdatablade eller leverandørbrugsanvisninger i 20 år. Det var så godt, at det blev eksporteret til resten af Europa. Der har man haft det i 10 år. Men alligevel må vi konstatere i dag, at det generelt er en alt for ringe kvalitet, der er i de informationer, som er helt grundlæggende for, at man kan lave en risikovurdering på arbejdspladserne, og at man kan gå videre, at underleverandørerne kan give informationer videre om de kemiske stoffer og produkter. Så jeg kan kun støtte, at det står i hvidbogen.

Så på et tidspunkt nævnedes Hans Christian Schmidt produktregisteret over, hvad vi egentlig har af registreringer af kemikalier eller kemiske produkter i Danmark. Det er så heldigt, at vi i Danmark sammen med Sverige og Norge har nogle produktregistre. Det er desværre ikke alle produkter, vi får registreret, det er kun de såkaldt farlige produkter, vi får registreret.

Det er også primært kun til erhvervsmæssigt brug, at vi registrerer kemiske produkter. Men i de cirka, jeg tror, det ligger omkring 45.000 produkter, vi har registreret i produktregisteret, har vi faktisk den totale sammensætning helt ned til 0,1 pct. Og det er jo meget forbilledligt i forhold til resten af Europa. Så Danmark er ret unik på det område, for vi har faktisk en del viden om downstream use af de kemiske stoffer, hvad de mangler i de øvrige EU-lande.

Så det håber jeg også bliver bredt ud til resten af Europa, så de får større viden om det.

Formanden:

Tak for det. Der var ikke andre. Så starter vi herovre fra. Hvis du starter, Jesper, så rykker vi af her, og så slutter du af, Christian.

Jesper Lund-Larsen (SiD):

Tak skal du have, Claus. Ja, jeg fik jo nogle spørgsmål. Hvis jeg nu starter med dem, så tager jeg de andre ting bagefter.

Det er rigtigt, at vi sidder med i Bichel-udvalget. Jeg sad der sådan set selv, og det var også konsensus, vi kom frem til. Men det er jo ikke ensbetydende med, at vi ikke godt kan synes, der skal strammes op. Sådan er det jo altid. Man indgår et forlig, men vi melder altid ud, at vi godt vil noget mere. Så jeg mener ikke, det er noget problem for os, at vi i hvert fald synes, vi vil have nogle opstramminger i forhold til det, der er.

Søren Kolstrup spørger så om metodesubstitution. Jamen det er jeg sikker på, man kan. Men det kræver, at det kommer ind i lovgivningen. Problemet er, at det i dag ikke står der. Der står bare, at man skal substituere noget, der er farligt med noget, der er ufarligt. Men man tager slet ikke det med, at man skal kigge på selve metoden og spørge: Jamen behøver vi at bruge det her kemikalie? Så det skal vi have ind.

Auken sagde så på et tidspunkt også, at han jo syntes, det var helt klart, at sikkerhedsrepræsentanter skulle tage sig af miljødelen også. Og vi er fuldstændig enige i, at der i hvert fald skal være nogen i virksomheden, der bliver inddraget i det her miljøarbejde.

Jeg kan så også sige, at Auken er nok ikke helt ajour med, hvad der foregår i hans eget ministerium, for i hvert fald i Miljøstyrelsen har man nu udarbejdet et udkast til en bekendtgørelse om medarbejderinddragelse ved særlig forurenende virksomhed.

Vi er så ikke helt tilfredse hverken fra SiD's eller LO's side med det resultat, der ligger. Vi så gerne, det blev styrket noget mere, at medarbejderne skal have en uddannelse i, hvordan de skal læse de her ting, og vi vil også samtidig godt have, der bliver stillet krav om, at de oplysninger, de får, ikke er på et eller andet højere akademisk sprog, som de ikke har skyggen af chancen for at forstå. Som Bent Horn sagde: De her sikkerhedsdatablade er ikke gode nok, vi skal have mange flere informationer ind, og det skal stå på et sprog, så man ikke behøver være AC'er eller sådan noget for at kunne forstå det, der står. Mange af de almindelige arbejdere på en arbejdsplads har jo altså, tror jeg, efterhånden en 10.-klasses-eksamen, de fleste af dem, men alligevel har de ikke den høje kemiske baggrund.

Så er der det omkring offentligheden, som Niels Bloch Jespersen også snakkede om. Vi mener helt klart, at vi skal have meget mere offentligt tilgængelige ting ind i det her. Det må netop være vigtigt, at alle får alle de oplysninger. Så kan der være enkelte ting, som gør, at man som virksomhed siger: Jamen det her vil vi godt beskytte, for ellers kan de andre i løbet af meget få dage finde ud af at lave det samme produkt. Vi ved jo alligevel, at industrien godt kan det. De går jo bare i

gang med at analysere det. Så det tager måske bare et halvt år længere, fordi de selv skal analysere det i stedet for det offentlige.

Med hensyn til positivliste, som Vibeke Peschardt nævnte, kan man sige, at det jo er det, man er i gang med i hvert fald på pesticidområdet, som er det, jeg kender bedst til, når vi snakker kemikalier. Der er man i gang med en positivliste, og vi ser da også gerne, hvis det endelig skal være, at vi får denne her på kemikalierådet også.

Vi ser også gerne, at man kigger meget mere på cost-benefit analyserne og siger: Jamen vi skal have det samfundsøkonomiske med ind også. Ikke sådan at man kun ser på industriens udgifter og indtægter, men spørger: Har det også overhovedet en økonomisk en fordel for samfundet, at vi har de her ting, hvis vi også kigger på sundhed osv. osv.? Alle de ting, som vi både i Bichel-udvalget og også i Kirsten Jensen-udvalget forsøger at tage med ind, hvor økonomerne siger: Jamen vi kan slet ikke belyse alle de her ting. Det er alt for besværligt. Det vil tage mange, mange år.

Men begynder vi at lægge pres for, at vi skal have det hele med ind, så tror jeg altså også, at vi kan komme et langt skridt.

Formanden:

Ja, tak for det. Så er det Frank Bill, Dansk Industri.

Frank Bill (Dansk Industri):

Man må for det første konstatere, at vores forsøg på en pragmatisk tilgang har lidt vanskelige kår. Det får så være.

Jeg synes også, at ministeren fik det til at lyde, som om industrien har som sit fornemste formål at stoppe kemikalier i produkterne, som kan forgifte os alle sammen. Vi skal oplyse, at det faktisk ikke er tilfældet. Det er ikke derfor, man gør det. Man gør det for at opnå nogle effekter i produkterne, for at få dem til at udfylde nogle formål. Og det er klart, at hvis vi vil fjerne kemikalier og subsidiere, så har det nogle konsekvenser. F.eks. vil vi med en række af de stoffer, vi så gerne vil subsidiere med, ikke kende egenskaberne godt nok. Det er ikke nok med de miljømæssige egenskaber. for det er jo det, de her systemer skal håndtere, det er lige så meget de brugsmæssige egenskaber. Man kan ikke bare gå ud fra, at fordi man miljømæssigt kan subsidiere et stof, så har det også de samme brugsegenskaber.

Så der er en lang række problemer i at subsidiere, hvis man vil have den samme virkning af det produkt, som man nu som forbruger f.eks. vil købe. Alternativet er selvfølgelig, at der er en lang række produkter, vi ikke kan få. Og det er selvfølgelig et valg.

Endelig har det nogle omkostninger, og der skal man ikke tro, at bare fordi kemikalierne bliver dyrere, så bliver kemikalieindustrien fattigere. Sådan fungerer den kommercielle verden ikke. Den regning bliver fedtet af et andet sted.

Med hensyn til computerklassificeringer er vi sådan set enige i, at det vil være et godt værktøj til at få gang i alle de her stoffer, vi skal have undersøgt. Vi skal bare være opmærksom på, at computerklassificeringer jo ikke er hundrede procent rigtige. Hvis jeg husker ret, så rammer de noget med 80 pct. rigtigt. Og det vil sige, at der vil være ufarlige stoffer, som er klassificeret som farlige, og der vil være farlige stoffer, som er klassificeret som ufarlige.

Så er det altså sådan, at virksomhederne vil koncentrere sig om at få skaffet viden om de ufarlige stoffer, som er klassificeret som farlige, for det er jo dem, de oplever problemer med. Så det er de ufarlige stoffer, man vil koncentrere sig om at få viden om, mens man som virksomhed jo ikke har noget stort incitament til at gøre noget ved de farlige stoffer, der er klassificeret som ufarlige. Man skal bare være opmærksom på, at det må være konsekvensen, hvis man uden videre går ind og bruger computerklassificeringerne som Så er der spørgsmålet om behovet for at sikre fortrolighed. Jeg synes, at vores ven fra Arbejdstilsynet egentlig beskrev meget godt, at vi har et ganske godt system herhjemme omkring Produktregistret. Grunden til, at Produktregistret faktisk fungerer, er, fordi man tror på og har tillid til, at de data, der bliver afleveret, bliver håndteret på en fornuftig måde. Det er meget afgørende, at man sikrer fortrolighed omkring kommercielle data.

Man kan lide det, eller man kan lade være, men det er utrolig vigtigt for virksomhedernes tænkning, at de tror på, at de data, som de opfatter som økonomisk følsomme, faktisk bliver håndteret på en fornuftig måde.

Så er jeg enig med ministeren i, at med hensyn til dem, der skal bruges af regeringer og myndigheder og sådan noget, skal der selvfølgelig være adgang. Men det er jo også det, der sker med Produktregistret i dag. Så den del af det skal man være opmærksom på.

At data skal leveres ned igennem leverandørkæden, det giver sig selv, ellers har downstream-users jo som sædvanlig ikke nogen som helst muligheder.

Formanden:

Ja tak. Så slutter Christian Ege af.

Christian Ege (Det Økologiske Råd):

Jeg synes, det har været glædeligt at høre, at der er så stor enighed ved bordet om, at hvidbogen her er for lidt ambitiøs, at der bør strammes op på tidsfrister, og at der skal flere stoffer med i godkendelsesordningen osv.

Jeg tror næsten, at Frank Bill er den eneste, der har sagt, at den her plan var ambitiøs, og at man skulle passe på med ikke at stramme yderligere.

Der vil jeg godt lige henvise til den lille økonomiberegning, der er på den grønne side her i oplægget til i dag, hvor det fremgår, at Kommissionen skønner, at omkostningerne ved de her aktiviteter ifølge hvidbogen vil være 0,2 mia. euro årlig. Det er industriens omkostninger i hele EU og

altså 1½ mia. dkr. Det er så lige her at sammenligne med, at det er under 1 pct. af omkostningerne bare ved allergiforekomsterne inden for EU-området.

Et andet lille regnestykke, jeg lige sad og lavede, var, at Danmark jo befolkningsmæssigt udgør ca. 1,5 pct. af EU. Hvis vi antager, at forholdet er cirka det samme for industrien, så svarer det altså til, at dansk industris omkostninger vil være ca. 22 mio. kr. pr. år ved det her, og det er vel, hvad der svarer til, hvad et enkelt firma kan finde på at bruge på en reklamekampagne. Så det her er altså en discountplan. Det er en billig plan, og den kunne sagtens være mere ambitiøs også set fra et økonomisk synspunkt.

Så til spørgsmålet om de fortrolige oplysninger, som flere har rejst. Det er helt klart et meget centralt spørgsmål, og jeg var meget glad for det indlæg fra Vibeke Plambech fra Foreningen for Danmarks Farve & Lakindustri om, at der også er en interesse fra de industrielle brugere af kemiske stoffer for at få oplysningerne. Det er ikke kun os fra miljøorganisationerne, der råber op om, at vi skal have oplysningerne.

Et problem her er der også inden for EU-systemet, hvor vi har nogle deklarationsgrænser inden for klassificeringsdirektiverne, som siger, at stoffer, som indgår med under en vis procentdel i et produkt, ikke skal opgives på deklarationen. Det er typisk noget med under 1 pct., eller for særlig farlige stoffer under 0,2 pct. eller sådan noget, som man ikke behøver at opgive.

Der ved vi jo alle sammen, at vi bliver klogere efterhånden, og stoffer, som tidligere blev anset for at være ufarlige i de her koncentrationer, viser sig senere at kunne være farlige alligevel. Derfor er der behov for at se på en kraftig stramning af de regler, sådan at mere bliver tilgængeligt.

Jeg mener, at det er en gammeldags betragtning, når man siger, at hvis oplysningerne bliver tilgængelige, vil konkurrenten efterlave ens produkt. Som Jesper Lund-Larsen også var inde på, kan industrien jo det her i forvejen med at analysere konkurrentens produkter.

Den, der bliver snydt, er de kritiske forbrugere, og det er universitetsforskere og lignende, som skulle være et kritisk modsvar til, hvad industrien og myndighederne går og laver, og som på denne her måde bliver forholdt oplysninger om, hvad det er for stoffer, vi omgiver os med og i hvilke mængder.

Så var jeg meget enig i det, som Bent Horn Andersen fra Arbejdstilsynet sagde om de lukkede systemer, som indimellem bliver åbne, og derfor kan man ikke bare sige, at man ikke behøver at følge substitutionsprincippet i lukkede systemer.

Med hensyn til computerklassificeringen havde Frank Bill en interessant pointe her til sidst, nemlig at den her fejlprocent, der er ved computerklassificeringerne, også nogle gange kan vende den vej, at et stof, som i virkeligheden er farligt, kan blive frikendt, og hvad gør man så?

Det er helt klart et problem ved computerklassificeringerne. Der vil jeg henvise til det forslag, som tidligere kom fra Teknologirådets arbejdsgrupper om uvurderede kemiske stoffer, som dengang blev kaldt for gruppeklassificering, hvor man havde det forslag, at når man havde beslægtede kemi-

ske stoffer inden for en gruppe, så klassificerede man dem som det farligste af stofferne i gruppen, indtil man eventuelt lavede egentlige test på det enkelte stof.

På den måde indbyggede man et forsigtighedsprincip og mindskede risikoen for underklassificeringer, som Frank Bill ganske rigtigt påpegede, der kan være ved computerklassificeringer.

Formanden:

Tak for det. Så er vi nået runden rundt forud for tiden. Det er jo ret imponerende, men med den brede enighed burde den besvarelse, der skal sendes til Kommissionen, jo i virkeligheden efterfølgende være let. Men nu får vi se, hvordan praksis er. Men det er i hvert fald opgaven at sende en besvarelse.

Der er dog, kan jeg se, Ebbe Kalnæs for en bemærkning. Den skyder vi lige ind.

Ebbe Kalnæs (CD):

Den bemærkning, jeg gerne vil have med, fordi jeg synes, det er vigtigt at skille de her opgaver ad, er, at vi internationalt i et samarbejde presser på og presser meget på, og jeg er meget optaget af, at Danmark presser på og ligger fremme i front. Men det er altså i fællesskab og ved internationale konventioner, at vi klarer det her.

Når vi så lever i et marked, som vi gør, er det jo netop ngo'erne, der, som jeg tidligere i dag i det forrige pegede på, er meget vigtige, for de har netop muligheden i markedet for at spille godt ind her. Jeg er enig i, at der skal være åbenhed, så langt man overhovedet kan. Men det er netop dem, der kan stoppe kosmetik, der ryger i øjnene på dyr og den slags ting, fordi de er i stand til at sætte spot på. Jeg mener, at det er dér, deres opgave er utrolig vigtig, og hvor de meget skal bide i haserne.

Vi kan bare ikke som politikere, hvis det skal have nogen mening jf. de halvanden procent, nå nogen vegne med 15 lande i Europa og senere flere og andre, hvis ikke vi er parate til at spille den rolle med internationale konventioner.

Derfor er det så vigtigt, at ngo'erne bruger den markeds mekanisme, som de har lejlighed til, nemlig at sætte spot på de her ting. Så ved vi, at det ændrer adfærden på en række områder. Vi ved, at industri og også andre bliver voldsomt kreative for at imødekomme den stemning, der er i et marked og i en befolkning.

Det er det, jeg synes er vigtigt at sige. Dermed er ikke sagt, at vi ligesom nivellerer noget. Vi skal bare have grund under fødderne. Det har ingen mening at gøre det isoleret i Danmark. Så har vi ikke hverken velstand eller udviklingsmuligheder til at forbedre de her ting.

Formanden:

Så fik vi åbnet Pandoras politiske æske. Der er en kommentar herfra Hans Christian Schmidt. Jeg går ud fra, at vi så kan slutte med den.

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg tror nu ikke, at diskussionen her fortsætter, for det, jeg bare vil sige, er sådan set - ministeren sagde det jo selv - at når det er gået sådan, som det er gået i Danmark, er det jo, fordi vi har haft en god kemikalieindustri. Den roste ministeren faktisk selv. Det er, fordi vi har nogle gode virksomheder, Dansk Industri osv.

Det synes jeg han har meget ret i, at dét er det afgørende. Men der siger jeg så bare, at når Danmark laver nogle ting, skal man jo huske det der med - det var det, jeg forsøgte at sige lidt om omkring pesticider - hvordan det så går i Spanien og Frankrig.

Tager man et kemikalie som kreosot, som er et træbeskyttelsesmiddel, så kan det jo være udmærket, at man forbyder det i Danmark, så de danske virksomheder ikke kan bruge det. Men så er det jo altså tankevækkende, at vores egen Banestyrelse importerer sveller fra Tyskland, der er behandlet med kreosot, der er hentet i Danmark.

Man skal lige passe lidt på, og de, der gerne vil se det, kan jo kigge på et § 20-spørgsmål, så det er jo beviseligt. Men jeg siger blot: Man skal passe på, at der er en sammenhæng i tingene her, for ellers bliver det til en enegang, som ikke har andet formål end enegangen. Det skulle gerne have noget formål rent miljømæssigt.

Formanden:

Tak for det. Så siger vi tak til alle deltagerne, jer, der har holdt ud hele vejen igennem, også jer, der er kommet til i den sidste runde her, og tusind tak til oplægsholderne, både de eksterne og dem fra partierne.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several vertical columns.